

POWIATOWY URZĄD PRACY W GOŁDAPI

ul. Żeromskiego 18, 19-500 Gołdap, tel./fax (87) 615 03 95, 615 03 70
www.goldap.pup.gov.pl, e-mail: olgo@praca.gov.pl

RANKING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH W POWIECIE GOŁDAPSKIM W I PÓŁROCZU 2013 ROKU

Gołdap, październik 2013

SPIS TREŚCI

WSTĘP

1.	ANALIZA BEZROBOCIA WEDŁUG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)	3
2.1.	Bezrobotni według zawodów.....	3
2.2.	Napływ bezrobotnych według zawodów.....	6
3.	ANALIZA OFERT PRACY	7
4.	ANALIZA ZAWODÓW NADWYŻKOWYCH I DEFICYTOWYCH.....	9
4.1.	Ranking zawodów deficytowych.....	11
4.2.	Zawody zrównoważone.....	12
4.3.	Ranking zawodów nadwyżkowych.....	13
	PODSUMOWANIE.....	15

WSTĘP

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest procesem systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy, formułowania ocen, wniosków i ostrzeżeń dla systemu kształcenia zawodowego i szkolenia bezrobotnych. Jako niezbędny element polityki przeciwdziałania bezrobociu i promocji zatrudnienia, jest ciągłą i konsekwentną analizą zachodzących na danym obszarze zmian, zarówno w strukturze zatrudnienia jak i strukturze zawodowej osób bezrobotnych.

Rezultatem tego opracowania jest ustalenie relacji między bezrobotnymi zarejestrowanymi w poszczególnych zawodach, a ofertami pracy pozostającymi w dyspozycji Powiatowego Urzędu Pracy w Gołdapi. Celem zaś jest wskazanie zawodów, na które istnieje wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie, zawodów zrównoważonych oraz takich, w których liczba osób zarejestrowanych znacznie przewyższa zapotrzebowanie lokalnego rynku pracy na ten zawód.

W omawianym opracowaniu posłużono się podstawowymi pojęciami z zakresu rynku pracy. Statystyka dotycząca stosowania zawodów i specjalności zarejestrowanych bezrobotnych sporządzona jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 27 kwietnia 2010 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. Nr 82 z 17 maja 2010 r., poz.537). Załącznikiem do rozporządzenia jest Struktura klasyfikacji, która stanowi pogrupowany zapis zawodów i specjalności (prac) wykonywanych na rynku pracy. Raport dotyczy więc wyłącznie osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gołdapi w I półroczu 2013 roku i obejmuje stan na koniec 30.06.2013 r.

Dla pełniejszego rozpoznania sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy i wskazania zawodów w najwyższym stopniu generujących bezrobocie na danym obszarze, opracowany został **wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów**. Wskaźnik ten określa udział średniej liczby ofert pracy zgłoszonych w ciągu miesiąca przez pracodawców do urzędu pracy w średniej liczbie osób zarejestrowanych w ciągu tego miesiąca jako bezrobotne w danym zawodzie.

Jeżeli wskaźnik ten przyjmuje wartości mniejsze od 0,9 wówczas mamy do czynienia z mniejszym popytem na osoby wykonujące te zawody niż ich podażą czyli tzw. – **zawodem**

nadwyżkowym. Jeżeli wartości wskaźnika wahają się między 0,9 i 1,1 wówczas mówi się o równowadze podaży i popytu na pracowników wykonujących dany zawód – a mianowicie **zawodach zrównoważonych.** Kiedy natomiast wartość wskaźnika intensywności przewyższa 1,1 wskazuje tym samym na **zawód deficytowy** czyli taki, gdzie popyt na pracowników określonego zawodu jest wyższy niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Przeprowadzając analizę diagnostyczną wykorzystano ponadto miernik **średniej miesięcznej nadwyżki (deficytu) podaży siły roboczej w danym zawodzie.** Oznacza to różnicę między średnią miesięczną liczbą zarejestrowanych bezrobotnych w danym zawodzie w danym roku, a średnią miesięczną liczbą zgłoszonych ofert pracy w określonym zawodzie w danym roku.

1. ANALIZA BEZROBOCIA WEDŁUG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

1.1. Bezrobotni według zawodów

Powiatowy Urząd Pracy w Gołdapi obejmuje swym działaniem teren miasta i gminy Gołdap oraz dwóch sąsiadujących gmin: Dubeninki i Banie Mazurskie. Gołdap jest powiatem o zróżnicowanej strukturze społecznej i gospodarczej. Na tle innych powiatów województwa warmińsko – mazurskiego odznacza się średnią stopą bezrobocia, która w czerwcu 2013 roku wynosiła 22,5%, przy czym odsetek bezrobotnych w skali województwa wynosił 20,2%, w skali kraju natomiast 13,2%. Powiat gołdapski znalazł się za 11 powiatami województwa, w których stopa bezrobocia wahała się od 22,5% do 30,7% w powiecie piskim.

Na koniec I półrocza 2013 roku, liczba zarejestrowanych bezrobotnych w PUP w Gołdapi wynosiła 2157 osób. W porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego obserwujemy zwiększenie odsetka osób bezrobotnych o 0,5 punktu procentowego. Utrzymująca się niekorzystna sytuacja gospodarcza kraju sprawia, że pracodawcy systematycznie obniżają koszt utrzymania potencjalnego pracownika, a tym samym ograniczają wynagrodzenie do minimum. W takiej sytuacji znaczący odsetek bezrobotnych nie wykazuje zainteresowania podjęciem legalnej pracy i podejmując nielegalne zatrudnienie zasila tzw. „szarą strefę”. Osoby rejestrujące się w urzędach pracy pomimo posiadania innych źródeł zatrudnienia i dochodu („praca na czarno”), np. w celu niepłacenia podatków i dostępu do świadczeń społecznych (np. dostępu do świadczeń służby zdrowia) to tzw. **fikcyjne bezrobocie.** Pracodawcy podkreślają, iż barierą w niwelowaniu tego zjawiska są między innymi ponoszone przez nich wysokie koszty pracy. Wskazane więc jest utrzymanie

przez urząd pracy wsparcia finansowego dla pracodawców w ramach: wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, bądź prac interwencyjnych, które dają pracodawcom możliwość inwestycji a co za tym idzie generowanie nowych miejsc pracy.

W statystykach bezrobocia powiatu gołdapskiego obserwuje się różnicę w liczbie osób zarejestrowanych w poszczególnych zawodach. Najwięcej osób pozostających bez zatrudnienia to bezrobotni nie posiadający kwalifikacji zawodowych. Na koniec czerwca 2013 r. w PUP w Gołdapi zarejestrowanych było 513 osób **bez zawodu**, posiadających wykształcenie gimnazjalne lub niższe bądź średnie ogólnokształcące. Stanowiły one 23,78% ogółu zarejestrowanych. Wśród nich 42 osoby czyli 8,18% to tegorocznymi absolwenci, dodatkowo 92 (17,93%) z nich pozostaje bez pracy dłużej niż 12 miesięcy. Należy zwrócić przy tym jednak uwagę na fakt, że absolwenci zasadniczych szkół zawodowych, techników, oraz szkół policealnych kończąc szkołę nie posiadają dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe. Są zatem rejestrowani jako osoby **bez zawodu**. Egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe, zwany egzaminem zawodowym, oceniający poziom opanowania wiadomości i umiejętności z zakresu danego zawodu przeprowadzany jest jeden raz w ciągu roku szkolnego – w okresie od czerwca do sierpnia, w terminie ustalonym przez Centralną Komisję Egzaminacyjną. Absolwent, który zdał egzamin zawodowy, otrzymuje dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe i dopiero po przedłożeniu go w urzędzie absolwentowi można przypisać odpowiednie kwalifikacje.

Sytuacją niezmienną od kilku lat jest fakt, iż ponad połowę zarejestrowanych bezrobotnych stanowią bezrobotne kobiety. Zdominowały one w ponad 90% zawodów **kucharza, sprzedawcy oraz kelnera..** Przewagę liczebną zanotowano również wśród osób bezrobotnych zarejestrowanych powyżej 12 miesięcy. W tej grupie bowiem kobiety stanowiły również ponad 90% długotrwale bezrobotnych.

Trzydzieści trzy zawody o największej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych generuje aż 1013 osób, co stanowi 46,96% bezrobotnych. Szczegółowe informacje dotyczące najliczniejszych grup bezrobotnych wg zawodów zawiera poniższa tabela. Zestawiono w niej zawody, w których zarejestrowanych było więcej niż 10 osób.

**Tabela nr 1 Bezrobotni wg zawodów w powiecie gołdapskim
(stan w końcu I półrocza 2013 roku)**

Bezrobotni wg zawodów w powiecie gołdapskim. Stan w końcu I półrocza 2013 roku							
lp.	kod zawodu	nazwa zawodu	bezrobotni			do 12 msc od dnia ukończenia nauki	pozostający bez pracy powyżej 12 mc
			liczba	%	kobiet		
1.	242217	Specjalista administracji publicznej	27	1,64	23	4	7
2.	311204	Technik budownictwa	13	0,79	2	0	3
3.	311504	Technik mechanik	15	0,91	1	0	3
4.	314207	Technik rolnik	23	1,39	18	0	8
5.	314490	Pozostali technicy technologii żywności	13	0,79	13	1	3
6.	331403	Technik ekonomista	45	2,73	37	0	12
7.	334306	Technik administracji	14	0,85	9	0	4
8.	512001	Kucharz	91	5,53	82	0	35
9.	512002	Kucharz małej gastronomii	31	1,88	19	1	7
10.	513101	Kelner	16	0,97	16	0	6
11.	515303	Robotnik gospodarczy	43	2,61	19	0	17
12.	522301	Sprzedawca	120	7,29	109	0	40
13.	522305	Technik handlowiec	13	0,79	10	0	3
14.	611190	Pozostali rolnicy upraw polowych	17	1,03	12	0	14
15.	611306	Ogrodnik terenów zieleni	45	2,73	26	0	13
16.	613003	Rolnik	29	1,76	18	0	12
17.	621002	Robotnik leśny	13	0,79	5	0	8
18.	711202	Murarz	22	1,33	0	0	8
19.	711402	Betoniarz - zbrojarz	11	0,66	0	0	5
20.	712904	Tech.robót wykończ. w budownictwie	24	1,45	3	0	7
21.	722204	Ślusarz	69	4,19	21	0	17
22.	723103	Mechanik - pojazdów samochodowych	58	3,52	1	0	9
23.	751201	Cukiernik	20	1,21	20	0	11
24.	752205	Stolarz	46	2,79	8	0	7
25.	753105	Krawiec	28	1,70	28	0	14
26.	753303	Szwaczka	23	1,39	22	0	13
27.	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	10	0,60	0	0	3
28.	834101	Kierowca ciągnika rolniczego	19	1,15	0	0	8
29.	834103	Mechanik - operator poj. i maszyn roln.	22	1,33	0	0	7
30.	911207	Sprzątaczką biurowa	17	1,03	17	0	7
31.	931301	Robotnik budowlany	55	3,34	0	0	10
32.	932101	Pakowacz	10	0,60	9	0	3
33.	941201	Pomoc kuchenna	11	0,66	8	0	2

Źródło: T-I/P-1 Bezrobotni wg zawodów w powiecie gołdapskim. Stan w końcu I-półrocza 2013 roku
Wartości procentowe odniesione zostały do liczby osób bezrobotnych posiadających zawód tj. 1.644.

Sytuacja na gołdapskim rynku pracy wskazuje na przeważającą liczbę **sprzedawców, kucharzy i ślusarzy** oraz wskazanych wcześniej osób **bez zawodu**. Z danych statystycznych wynika, że od lat są to największe grupy zawodowe. Zawód sprzedawcy w omawianym okresie należy do grupy zawodów zrównoważonych, natomiast dwa pozostałe zawody są zawodami nadwyżkowymi. Zawody te powinny znajdować zapotrzebowanie na lokalnym rynku pracy. Duża liczba zarejestrowanych osób w tych zawodach oznaczać może, że poziom reprezentowanych przez nich umiejętności, nie odpowiada wymogom rynku pracy, bądź sami bezrobotni nie są zainteresowani podjęciem zatrudnienia w tych zawodach.

Niepokojącym zjawiskiem na rynku pracy jest zagrożenie **długotrwałym bezrobociem** jako niezwykle negatywnym zjawiskiem. Wyklucza ono ludzi z aktywności zawodowej oraz społecznej, powoduje utratę motywacji do działania, a także to, iż osoby pozostające długi czas bez możliwości pracy zarobkowej zaczyna cechować „wyuczona bezradność”. Jest to bardzo niebezpieczne zjawisko, powodujące utratę zdolności oceny sytuacji i brak umiejętności podejmowania jakichkolwiek działań na rzecz poprawy swojej sytuacji. Do tej grupy bezrobotnych urząd pracy w szczególności kieruje swoje działania zmierzające do poprawy ich sytuacji na rynku pracy. W tym celu organizowane są zajęcia aktywizacyjne, grupowe porady zawodowe oraz szkolenia z zakresu umiejętności poszukiwania pracy „Szukam pracy”. Zmierzają one przede wszystkim do zmiany postaw wśród osób bezrobotnych i zwiększenia ich aktywności w obszarze poszukiwania pracy.

2.2. Napływ bezrobotnych wg zawodów

Strukturę bezrobocia obrazuje między innymi rotacja związana z rejestrowaniem i wyrejestrowaniem osób z ewidencji PUP w Gołdapi. Od stycznia do końca czerwca 2013 roku zarejestrowano 1.446 osób, natomiast wyrejestrowano 1699 osób. Status bezrobotnego z tej ogólnej liczby uzyskało 620 kobiet. Największy napływ bezrobotnych odnotowano wśród osób **bez zawodu**. W analizowanym okresie zarejestrowano bowiem łącznie 472 osoby nie posiadające zawodu tj. 32,64% ogółu rejestracji. Z ogólnej liczby rejestrujących się do dnia 30.06.2013 roku – 88 osób to absolwenci różnych szkół i uczelni. Wśród osób posiadających zawód (ogólnej liczby 974), najwięcej zarejestrowało się w zawodach przedstawionych w poniższej tabeli. Przedstawione dane dotyczą zarówno napływu bezrobotnych jak i liczby osób pozostających w ewidencji urzędu w końcu I półrocza

2013 roku w danym zawodzie. Zestawiono tu zawody, w których zarejestrowanych było co najmniej 10 osób.

Tabela nr 2 Liczba nowych rejestracji w danym zawodzie w porównaniu z liczbą pozostających w ewidencji w urzędzie w I półroczu 2013 roku

Liczba nowych rejestracji w danym zawodzie w porównaniu z liczbą pozostających w ewidencji urzędu na koniec I półrocza 2013 roku				
lp.	kod zawodu	nazwa zawodu	koniec I półrocza 2013 rok	
			napływ bezrobotnych	pozostający w ewidencji
1.	242217	Specjalista administracji publicznej	19	27
2.	331403	Technik ekonomista	25	45
3.	512001	Kucharz	42	91
4.	512002	Kucharz małej gastronomii	15	31
5.	515303	Robotnik gospodarczy	20	43
6.	522301	Sprzedawca	60	120
7.	611306	Ogrodnik terenów zielonych	28	45
8.	613003	Rolnik	23	29
9.	711202	Murarz	22	22
10.	712904	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie	18	24
11.	722204	Ślusarz	52	69
12.	723103	Mechanik pojazdów samochodowych	60	58
13.	751204	Piekarz	10	9
14.	752205	Stolarz	28	46
15.	931301	Robotnik budowlany	35	55

Źródło: T-I/P-2 Napływ bezrobotnych wg zawodów w powiecie gołdapskim w I-półroczu 2013 roku
T-I/P-1 Bezrobotni wg zawodów w powiecie gołdapskim. Stan w końcu I-półrocza 2013 roku

Obserwowana na gołdapskim rynku pracy rotacja pracowników sektora handlowego powoduje ciągły napływ osób w zawodzie **sprzedawcy**.

3. ANALIZA WOLNYCH MIEJSC PRACY I MIEJSC AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ

Niezwykle ważnym elementem oceny rynku pracy, która pozwala określić skalę nadwyżki i deficytu zasobów pracy w układzie zawodów i specjalności oraz grup zawodów, jest analiza ofert pracy. Analiza dotyczy sum ofert pracy zgłoszonych do Powiatowego Urzędu Pracy w Gołdapi, w poszczególnych miesiącach I półrocza 2013 roku, skorygowanej

o liczbę ofert, które z różnych przyczyn zostały anulowane przez pracodawców. Przez oferty pracy dla celów stworzenia monitoringu zawodów, należy rozumieć zgłoszone przez pracodawców wolne miejsca zatrudnienia, oraz przyjęte do realizacji miejsca aktywizacji zawodowej, tj. np. staż.

Na terenie powiatu gołdapskiego działa wiele firm z sektora prywatnego jak i publicznego. Część pracodawców składa do PUP w Gołdapi zapotrzebowanie na pracowników. Należy jednak pamiętać o tym, że publiczne pośrednictwo pracy jest przez wielu pracodawców traktowane jako alternatywny sposób poszukiwania pracowników. W tym zakresie pracodawcy wykorzystują także inne dostępne formy pozyskania personelu. Mając na uwadze konieczność marketingowego podejścia do pozyskiwania wolnych miejsc pracy, pośrednicy Powiatowego Urzędu Pracy w Gołdapi w omawianym okresie zainicjowali wiele kontaktów z pracodawcami, z czego 49 odnosiło się do firm nowo pozyskanych do współpracy. Spotkania te odbywały się w siedzibach przedsiębiorców. Zorganizowano również 18 giełd pracy. W wyniku bezpośrednich kontaktów przedstawicieli urzędu pracy z lokalnymi zakładami pracy w omawianym okresie pozyskano 567 ofert pracy, w tym 272 ofert stażu. W porównaniu do analogicznego okresu 2012 r. liczba pozyskanych ofert była o 7,4 punktu procentowego wyższa, a więc wzrost dotyczył liczby 39 ofert. Na koniec omawianego okresu nie zrealizowano 15 ofert. Analizując zgłoszone do urzędu wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej należy wziąć pod uwagę ich specyfikę. W omawianym okresie 40,91% (232 ofert) dotyczyło zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, natomiast 59,08% (335 ofert) – miejsc aktywizacji zawodowej, czyli jak wspomniano powyżej było to: 272 miejsc do odbycia stażu, 61 prac społecznie użytecznych oraz 2 przygotowania zawodowe dorosłych. W minionym półroczu liczba 2,1 ofert pracy subsydiowanej czyli formy wsparcia polegającej na refundowaniu pracodawcy części kosztów nowopowstałych miejsc pracy, była znacznie wyższa, niż liczba ofert niesubsydiowanych. Podsumowując, udział ofert subsydiowanych w ogólnej liczbie ofert pracy zwiększył się o 2,1%, z kolei udział ofert niesubsydiowanych zmniejszył się o 2,1%, przy czym faktyczny spadek dotyczył wyłącznie 2 wolnych miejsc pracy. Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej najczęściej odnosiły się do stanowisk wymienionych w poniższej w tabeli.

Tabela nr 3 Oferty pracy wg zawodów w powiecie gołdapskim w I półroczu 2013 r.

kod zawodu	nazwa zawodu	oferty pracy	
		zgłoszone w I półroczu	w końcu I półrocza
515303	Robotnik gospodarczy	90	1
522301	Sprzedawca	62	0
931301	Robotnik budowlany	32	2
931205	Robotnik drogowy	30	0
411004	Technik prac biurowych	27	0

Powyższa tabela przedstawia oferty wolnego miejsca zatrudnienia (w tym stażu i innych subsydiowanych miejsc pracy) w tych zawodach, w których zapotrzebowanie w ciągu I półrocza 2013 roku przekroczyło 25 miejsc pracy. Uszeregowane zostały one od zawodów zawierających największą liczbę ofert do zawodów o najmniejszej liczbie miejsc pracy. Wskazane oferty generowały około 42,5% wszystkich wolnych miejsc zatrudnienia. Oferty pracy dla pozostałych grup stanowiły zaś niewielki odsetek w ogólnej strukturze ofert pracy. Przy tej liczbie ofert pracy, którymi dysponuje PUP w Gołdapi, szczególnego znaczenia nabiera również aktywność samych bezrobotnych skierowana na samodzielne poszukiwanie zatrudnienia.

4. ANALIZA ZAWODÓW NADWYŻKOWYCH I DEFICYTOWYCH

W celu zakwalifikowania danego zawodu do grup zawodów nadwyżkowych lub deficytowych jak wspomniano we wstępie dokonano uszeregowania zawodów elementarnych przy wykorzystaniu **wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów**. Dla przypomnienia – rozumiany jest on jako udział średniej miesięcznej liczby zgłoszonych ofert pracy w danym zawodzie w danym okresie do średniej miesięcznej liczby zarejestrowanych bezrobotnych w danym zawodzie, w danym okresie. Analizując dane dotyczące poszczególnych zawodów pod względem wielkości wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów wyróżniono **zawody nadwyżkowe, deficytowe** i wykazujące równowagę na rynku pracy – **zawody zrównoważone**.

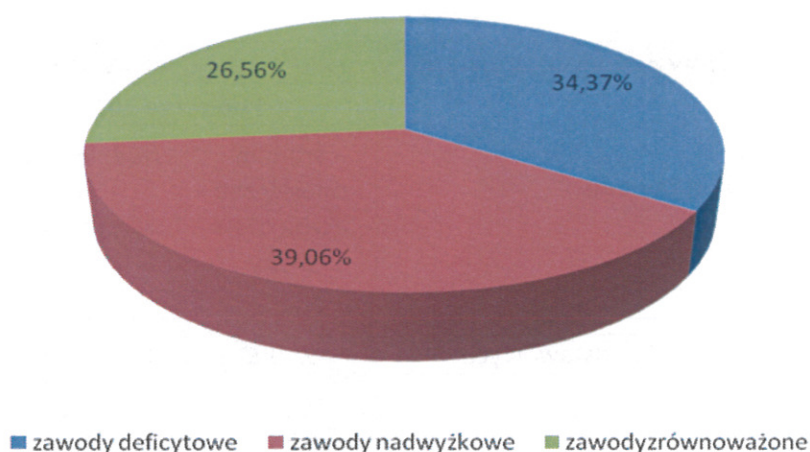
Wyniki identyfikacji zawodów deficytowych i nadwyżkowych w oparciu o statystykę nie mogą jednak precyzyjnie określić rzeczywistej skali zjawiska. Wynika to m.in. z faktu,

że część bezrobotnych jest klasyfikowana w zawodzie wyuczonym, a część w zawodzie wykonywanym. Dodatkowo wielu bezrobotnych dysponuje umiejętnościami nie ograniczającymi się tylko do jednego zawodu. W chwili rejestracji są oni klasyfikowani w ewidencji pod jednym kodem zawodowym (ostatnio wykonywanym lub wyuczonym). Bezrobotny posiadający kilka zawodów może, zatem – w zależności od potrzeb rynku pracy – podjąć zatrudnienie zarówno w zawodach nadwyżkowych jak i deficytowych.

Na koniec czerwca 2013 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gołdapi zarejestrowanych było 1446 bezrobotnych posiadających zawód, w okresie tym zgłoszono 567 ofert.

Dane wynikowe z monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych za I półrocze 2013 roku wskazują, że wśród 374 zawodów, w których zgłoszono oferty pracy i/lub zarejestrowali się bezrobotni, można wyodrębnić 277 zawodów nadwyżkowych, 80 zawodów deficytowych oraz 17 zawodów zrównoważonych. Pomijając jednak maksymalny wskaźnik deficytu (58 zawodów) bądź nadwyżki (252 zawody), który wynika z braku osób zarejestrowanych w danym zawodzie, w danym okresie przy napływie ofert pracy w tym zawodzie, bądź odwrotnie, mamy do czynienia wyłącznie z 64 zawodami. Poniższy wykres przedstawia strukturę zawodów w I półroczu 2013 roku z wyłączeniem zawodów o maksymalnych wartościach wskaźnika.

Wykres nr 1 Struktura zawodów w powiecie gołdapskim w I półroczu 2013 roku

4.1. Ranking zawodów deficytowych

W powiecie gołdapskim na koniec I półrocza 2013 roku 34,37% stanowiły zawody o wartości wskaźnika większej od 1,1 - tzw. zawody **deficytowe**. Analizując sześciocyfrowe kody zawodów odnotowano 80 zawodów deficytowych, z czego w przypadku 58 zawodów wskazano maksymalną (**MAX**) wartość wskaźnika intensywności deficytu. Zawody te określa się jako **zawody maksymalnie deficytowe**. Wartość MAX wskaźnika intensywności informuje o sytuacji, w której pracodawcy zgłosili zapotrzebowanie na wymienione zawody, natomiast w ewidencji urzędu nie było zarejestrowanych bezrobotnych posiadających takie kwalifikacje. Gdy wskaźnik osiąga wartość MAX wówczas wartość liczbowa nie może być podana ze względu na reguły matematyczne (dzielenie przez 0). Analiza danych wśród zawodów o maksymalnym wskaźniku deficytowości wskazuje między innymi na takie zawody jak: *doradca rolniczy, administrator sieci informatycznej, ogrodnik*.

Wykaz pozostałych zawodów deficytowych wraz ze średnią miesięczną ofert pracy i średnią miesięczną liczbą zarejestrowanych bezrobotnych w I półroczu 2013 roku przedstawia tabela nr 4. Rozpatrując zawody deficytowe należy pamiętać, iż do wskaźników wliczone zostały oferty związane z refundowanymi miejscami pracy: staże jak też prace społecznie użyteczne.

Tabela nr 4 Zawody deficytowe w I półroczu 2013 roku

Ranking zawodów deficytowych w I półroczu 2013 roku w powiecie gołdapskim					
lp.	kod zawodu	nazwa zawodu	I półrocze 2013 rok		wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
			średnia miesięczna liczba ofert pracy	średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych	
1.	228301	Fizjoterapeuta	0,3333	0,1667	2,0000
2.	234190	Pozostali nauczyciele szkół podstawowych	0,5000	0,1667	3,0000
3.	325905	Opiekunka dziecięca	0,3333	0,1667	2,0000
4.	343301	Bibliotekarz	0,3333	0,1667	2,0000
5.	411004	Technik prac biurowych	4,5000	0,1667	27,0000
6.	411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	3,8333	0,5000	7,6667
7.	422602	Recepcjonista	0,8333	0,1667	5,0000
8.	513202	Barman	1,1667	0,3333	3,5000
9.	515303	Robotnik gospodarczy	15,0000	3,3333	4,5000
10.	524502	Sprzedawca w stacji paliw	0,8333	0,1667	5,0000

11.	621002	Robotnik leśny	1,1667	0,8333	1,4000
12.	621003	Wózkarz zrywkarz	0,3333	0,1667	2,0000
13.	712202	Głazurnik	0,6667	0,3333	2,0000
14.	811104	Operator koparki	0,6667	0,5000	1,3333
15.	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	1,3333	1,1667	1,1429
16.	911203	Pokojowa	1,1667	0,3333	3,5000
17.	911207	Sprzątaczką biurową	2,5000	1,1667	2,1429
18.	931203	Meliorant	0,6667	0,3333	2,0000
19.	931205	Robotnik drogowy	5,0000	0,3333	15,0000
20.	932101	Pakowacz	1,1667	0,6667	1,7500
21.	941201	Pomoc kuchenna	1,3333	1,0000	1,3333
22.	962201	Pracownik prac dorywczych	2,5000	0,1667	15,0000

Źródło: T-I/P-4 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie gołdapskim w I-półroczu 2013 roku

W przypadku niektórych zawodów o jego deficytowości decydować może również fakt, iż stosunkowo duża liczba zgłoszonych ofert pracy wynika z tego, że pracodawcom z różnych powodów ciężko jest znaleźć odpowiednich kandydatów i swoje zapotrzebowanie regularnie powtarzają.

4.2. Zawody zrównoważone

Przez **zawód zrównoważony** należy rozumieć zawód, na który występuje na danym rynku pracy takie samo zapotrzebowanie jak liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. W oparciu o wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów, wyłoniono 17 zawodów zrównoważonych i stanowiły one 26.56% ogólnej liczby zawodów.

Rynek pracy jest rynkiem dynamicznym i trudno o wyodrębnienie profesji w trwałej równowadze. W omawianym okresie zawód **sprzedawcy** był zawodem zrównoważonym, przy czym w analogicznym okresie 2012 roku należał do grupy zawodów deficytowych.

Wykaz zawodów zrównoważonych przedstawia poniższa tabela, przy czym nie można pominąć faktu, iż do wyliczenia wskaźnika wzięto pod uwagę oferty, z których znaczny odsetek stanowią również oferty stażu czy innych subsydiowanych miejsc pracy.

Tabela nr 5 Zawody zrównoważone w I półroczu 2013 roku

Ranking zawodów zrównoważonych w I półroczu 2013 roku w powiecie gołdapskim					
lp.	kod zawodu	nazwa zawodu	I półrocze 2013 rok		wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
			średnia miesięczna liczba ofert pracy	średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych	
1.	351203	Technik informatyk	0,1667	0,1667	1,0000
2.	432190	Pozostali magazynierzy i pokrewni	0,1667	0,1667	1,0000
3.	516502	Instruktor nauki jazdy	0,1667	0,1667	1,0000
4.	522301	Sprzedawca	10,3333	10,0000	1,0333
5.	711301	Kamieniarz	0,1667	0,1667	1,0000
6.	711501	Cieśla	0,1667	0,1667	1,0000
7.	712204	Posadzkarz	0,1667	0,1667	1,0000
8.	712601	Hydraulik	0,3333	0,3333	1,0000
9.	723105	Mechanik pojazdów samochodowych	0,1667	0,1667	1,0000
10.	741207	Elektromonter (elektryk) zakładowy	0,3333	0,3333	1,0000
11.	814302	Operator maszyn do produkcji opakowań z papieru i tektury	0,1667	1,6667	1,0000
12.	832202	Kierowca samochodu dostawczego	0,1667	0,1667	1,0000
13.	832203	Kierowca samochodu osobowego	0,1667	0,1667	1,0000
14.	931301	Robotnik budowlany	5,3333	5,8333	0,9143
15.	932908	Pomocnik mechanika	0,16667	0,1667	1,0000
16.	932913	Sortowacz	0,1667	0,1667	1,0000
17.	933304	Robotnik magazynowy	0,1667	0,1667	1,0000

Źródło T-I/P-4 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie gołdapskim w I półroczu 2013 roku

4.3. Ranking zawodów nadwyżkowych

Przez **zawód nadwyżkowy** należy rozumieć zawód, na który na rynku pracy występuje mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Na gołdapskim rynku pracy 277 zawodów i specjalności nie wymienionych w grupie zawodów deficytowych i zrównoważonych to zawody nadwyżkowe. Z wymienionej grupy zawodów w przypadku aż 252 zawodów mamy do czynienia z zawodami, w których nie zgłoszono żadnej oferty pracy, natomiast w badanym okresie zarejestrowali się bezrobotni. Są to tzw. **zawody maksymalnie nadwyżkowe**, dla których wartość wskaźnika intensywności (deficytu) zawodu równa jest **0,0000**. Dla osób reprezentujących wspomniane zawody to najmniej korzystna sytuacja na rynku pracy. Zalicza się do nich między innymi

takie zawody jak: *oceanolog, inżynier hutnik, andragog, fotograf, technik usług kosmetycznych, tkacz.*

Warto zauważyć, że ranking zawodów nadwyżkowych jest zdecydowanie bardziej rozbudowany niż w przypadku zawodów deficytowych – wynika to z „nadwyżkowego” charakteru całego rynku pracy oraz bardziej wyrazistych wskaźników nadwyżki. Poniższa tabela zawiera 25 zawodów nadwyżkowych występujących w powiecie gołdapskim, wyodrębnionych na podstawie powyższego wskaźnika deficytowości.

Tabela nr 6 Zawody nadwyżkowe w I półroczu 2013 roku w powiecie gołdapskim

Ranking zawodów nadwyżkowych w I półroczu 2013 roku w powiecie gołdapskim					
lp.	kod zawodu	nazwa zawodu	I półrocze 2013 rok		wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
			średnia miesięczna liczba ofert pracy	średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych	
1.	222101	Pielęgniarka	0,3333	0,6667	0,5000
2.	235914	Wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych	0,5000	1,8333	0,2727
3.	243106	Specjalista ds. marketingu i handlu	0,1667	0,8333	0,2000
4.	314207	Technik rolnik	0,1667	2,3333	0,0714
5.	331301	Księgowy	0,1667	0,5000	0,3333
6.	334306	Technik administracji	0,5000	1,3333	0,3750
7.	341205	Pracownik socjalny	0,1667	0,3333	0,5000
8.	422402	Technik hotelarstwa	0,1667	0,6667	0,2500
9.	432103	Magazynier	0,1667	0,3333	0,5000
10.	441990	pozostali pracownicy biura gdzie indziej niesklasyfikowani	0,1667	0,3333	0,5000
11.	512001	Kucharz	0,5000	7,0000	0,0714
12.	513101	Kelner	0,8333	1,1667	0,7143
13.	514101	Fryzjer	0,3333	1,0000	0,3333
14.	613003	Rolnik	3,3333	3,8333	0,8696
15.	711202	Murarz	0,8333	3,6667	0,2273
16.	711204	Murarz - tynkarz	0,3333	0,5000	0,6667
17.	722204	Ślusarz	1,3333	8,6667	0,1538
18.	723103	Mechanik pojazdów samochodowych	0,5000	10,0000	0,0500
19.	751201	Cukiernik	0,1667	1,1667	0,1429
20.	751204	Piekarz	0,1667	1,6667	0,1000
21.	752205	Stolarz	0,1667	4,6667	0,0357
22.	752305	Pilarz	0,5000	0,6667	0,7500
23.	921201	Pomocniczy robotnik przy hodowli zwierząt	0,1667	0,3333	0,5000
24.	932990	Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	0,3333	1,1667	0,2857
25.	962902	Dozorca	0,1667	0,3333	0,5000

Źródło T-I/P-4 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie gołdapskim w I półroczu 2013 roku

Powyższa tabela wskazuje na trudną sytuację na lokalnym rynku pracy. Wielu bezrobotnych ma trudności ze znalezieniem pracy w posiadanym zawodzie. Wiąże się to często z faktem, że mimo posiadania przez osobę bezrobotną wymaganego przez pracodawcę zawodu, nie spełnia ona innych wymagań stawianych w procesie rekrutacji takich jak np. odpowiednie doświadczenie czy inne dodatkowe umiejętności i uprawnienia. Ponadto należy podkreślić, że wśród bezrobotnych występuje zjawisko dezaktualizacji kwalifikacji zawodowych, co w efekcie utrudnia a czasem uniemożliwia powrót na rynek pracy.

PODSUMOWANIE

W oparciu o sporządzony ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych, analizę napływu bezrobotnych oraz ofert pracy zgłoszonych w PUP w Gołdapi w I półroczu 2013 roku, nasuwają się następujące wnioski:

- Wykluczając zawody o maksymalnej wartości dla wskaźnika nadwyżki bądź deficytu na gołdapskim rynku pracy notuje się mniej więcej równowagę pomiędzy liczbą zawodów nadwyżkowych i deficytowych, natomiast biorąc pod uwagę maksymalne wskaźniki – gołdapski rynek pracy jest wysoce nadwyżkowy.
- Wolne miejsca pracy w tym stażu w znacznym stopniu generowane były przez administrację publiczną handel i usługi, rolnictwo oraz sektor produkcyjny.
- Duża liczba ofert pracy kierowana jest do osób posiadających niskie kwalifikacje zawodowe. Spora część ofert pracy dotyczy bowiem stanowisk przy pracach prostych i nie wymagających specjalnych kwalifikacji, gdzie wystarczy przeszkolić potencjalnych pracowników. Wykształcenie wyższe nie jest gwarancją zatrudnienia.
- Ze względu na dużą liczbę bezrobotnych zarejestrowanych w tutejszym urzędzie nie posiadających żadnego zawodu niezbędne jest zatem stałe podejmowanie działań zmierzających do umożliwienia - zarejestrowanym w urzędzie - zdobycia zawodu czy też podwyższania lub uzupełniania posiadanych kwalifikacji. Biorąc pod uwagę ograniczenia środków finansowych, a co za tym idzie znikomą liczbę proponowanych szkoleń grupowych – PUP w Gołdapi umożliwia podnoszenie kwalifikacji w ramach szkoleń indywidualnych, gwarantujących tym samym zatrudnienie osobom na nie skierowanym. Inną formą pomocy w podwyższaniu kwalifikacji jest możliwość ubiegania się o stypendium na kontynuację nauki bądź dofinansowanie studiów podyplomowych.

- Coraz częściej obserwowana jest również sytuacja **bezrobocia dobrowolnego**. Bardzo często osoby bezrobotne nie akceptują oferowanej im pracy, płacy albo warunków i okoliczności zatrudnienia ze względu np. na porównanie kosztów i korzyści związanych z zatrudnieniem i bezrobociem. Istotne jest więc rozbudzenie w bezrobotnych świadomości zawodowej i pożądanej na rynku pracy motywacji do pracy i motywacji osiągnięć.

Przeprowadzony monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych według metodologii zawartej w *Zaleceniach* pozwala dostrzec pewne tendencje występujące na gołdapskim rynku pracy. Należy jednak podkreślić fakt, że przedstawione wyniki badań, w obecnej formie, nie są w stanie określić rzeczywistej skali zjawiska w przedmiotowym zakresie. Wyniki monitoringu opisują aktualną sytuację na rynku pracy ale nie posiadają elementów prognozy, dla potrzeb edukacji mogą być więc niewystarczające. Kształcenie jako proces długofalowy wymaga prognozy przyszłego popytu gospodarki lokalnego rynku pracy na różne kwalifikacje a w monitoringu brak jest tych elementów.

Uzupełnieniem raportu dającym szerszy ogląd na sytuację lokalnego rynku pracy powiatu gołdapskiego może stanowić „Informacja o stanie i strukturze bezrobocia w powiecie gołdapskim. Podsumowanie I półrocza 2013 roku.”

Sporządziła: Marta Gawryluk

Zatwierdził: Wojciech Hołdyński Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Gołdapi

DYREKTOR
Wojciech Hołdyński

